DAGSINS MEINING

Tá ein skal, skulu øll

Tað er hugstoytt, sum søgan hevur hug at endurtaka seg. Um hugt verður at vinnudispositiónum í Føroyum seinastu árini, so sæst, at um okkurt gongur væl, so loypir alt á og ger íløgur í tað sama. Vit hava sæð hvussu almennir grunnar og privat feløg gjørdu stór íløgur í alivinnu og rækjvinnu, tá alt toppaði, og trøini sóu út til at veksa í himmalin. Vit sóu, hvussu feløg akkurát sum øll onnur gjørdu íløgur í partabrøv beint áðrenn KT bløðran brast um áratúsundskiftið. Vit sóu eisini, hvussu eingin tordi nakað sum helst ella fekk ikki fígging, tí dirvi og ikki minst hugflog sveik í kreppuárunum.

Í dag síggja vit, at trøini veksa ikki inn í himmalin. Milliónir eru avbrendar í almennum og privatum íløgum, ið vóru framdar í takt við konjukturbroytingarnar, t.v.s stórar íløgur í tað sama sum øll hini, tá konjukturin toppaði. Tað, ið er meira álvarsamt er, at tá so tað gongur niðureftir, so tykist hugflogið avmarka seg til at konsolidera og sláa fyritøkur saman og fasthalda ein verandi rakstrarbygnað uttan broytingar, heldur enn at diversifisera og keypa meðan alt er bíligt, sum ráðiligt er.

Spuringurin er, um ikki flokkmentaliteturin enn einaferð er medvirkandi til at koyra samfelagið í eina kreppu. Nógvar ymsar meiningar eru um áttatiárini, men ein felagsnevnari millum tá og nú er, at nógvar fyritøkur vóru settar á stovn innan somu vinnugreinir. Fór ein at gera okkurt, so fylgdu onnur aftaná. Hetta hevur eisini verið støðan seinastu árini. Okkurt frambrot er gjørt, men tað vísir eg, at vanahugsan sum oftast vinnur á nýhugsan. Váðafúsur kapitalur, sum tosað verður so nógv um, er hjá føroyskum virkjum og grunnum nærum altíð nakað, ið onnur mugu hava.

Kemur okkurt hugskot ella onkur ætlan á borðið, so reagerar politiska umhvørvið oftast við at hatta eigur man ikki at gera. Tá so alternativið verður framt, so standa somu politikarar og siga tað sama um alternativið. Er tað veruliga so syrgiligt, at vit hava eitt politiskt umhvørvi, ið altíð veit, hvat ikki má gerast, men ongantíð hevur eina miðvísa ætlan, so at vit bert enda við tí síðstu avleiðingini av einari langari røð av forkastaðum alternativum?

At veita rakstrarstuðul er ikki snilt, men harfyri er ikki sagt at allur stuðul er av tí ringa. Landið hevur stovnað nógvar fyritøkur, ið føroyingar í dag ikki høvdu viljað verið fyriuttan sosum Atlantsflog og ferðamannasiglingin, sum Norrøna í dag rekur. Tó vísir tað seg eisini, at almennir grunnar ikki altíð kenna sína vitjunartíð og duga illa at sleppa, tá sleppast skal.

Hvussu ber tað til, at vit hava fingið ein hugburð, har man heldur at almennir grunnar skulu friðhalgast frá at lurta eftir politiskum signalum og samfelagnum rundanum? Hvussu ber tað til, at vit hava fingið eitt politiskt umhvørvi, har dirvi til at stovna eitt Atlantsflog ella eina uttanlandasigling ikki er til staðar, sjálvt um tað skuldi verið neyðugt? Hvar høvdu vit verið í dag, um politiska umhvørvið fyri 30 árum síðani var sum í dag? Hetta eru ymsar meiningar um, men vónandi kann hetta fáa onkran at hugsa seg um.

Sosialurin

VIÐMERKINGAR

Zakarias Wang gongur Erasmusi Montanusi ein skarpan gang

Søgan um tá Zakarias helt seg finna ein feil á síðu 23...

Sjúrður Skaale

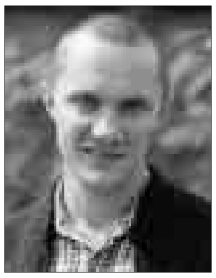

Eg havi, vegna Norðuratlantsbólkin, staðið fyri at fáa gjørdar tvær bøkur um tey rættindi og teir møguleikar, sum Føroyar og Grønland eiga sambært altjóða lóg.

Onnur bókin lýsir hetta mál úr 10 sjónarhornum, og dygdin er so mikið góð, at eitt altjóða forlag varð sinnað at geva hana út. Eg havi, eftir áheitan, longu lagt hana fram fyri lærarum í altjóða lóg á donskum universitetum, og sum tað sær út fer hon at verða nýtt í undirvísingini longu komandi ár. Og sambært forlagnum er hon longu seld í fleiri londum. Eg haldi tað er at fegnast um, at fólk fáa óhefta upplýsing um Føroyar.

Hin bókin er eitt savn við 364 søguligum keldum, sum fyri mesta partin ikki hava verið kendar áður, og sum varpa nýtt ljós á hví vit standa har, vit standa í dag.

Hallbera West og Maria Heinesen, sum hava savnað og skipað hesar søguligu keldur, hava gjørt slóðbrótandi arbeiði. Og keldurnar hava fingið nógva umrøðu ta síðstu vikuna. Tær vísa nevniliga millum annað, at Danmark grovliga villleiddi ST, tá Grønland í 1953 varð gjørt til ein part av Danmark. Hetta er álvarsamt. So álvarsamt, at viðurkendir serfrøðingar í altjóða lóg - m.a. fyrrverandi danski løgmálaráðharrin Ole Espersen - halda, at tað eigur at fáa politiskar avleiðingar í dag.

Fjølmiðlar í bæði Føroyum, Grønlandi, Danmark og Noregi hava víst hesum ans, og onkur altjóða fjølmiðil hevur sett fólk at kanna tað nærri.

Ein feilur...

Viðvíkjandi Føroyum koma eisini viðurskifti til sjóndar, sum ikki hava verið kend áður, og føroyskir søgumenn, sum hava lisið tilfarið, halda tað vera virðismikið.

Men Zakarias Wang heldur lítið um tað. So lítið, at hóast hann skuldi eitast at ummæla tað í útvarpinum mánakvøldið, ikki tók tað upp á tungu...

Zakarias segði í "ummælinum", at feilir eru í einum stuttum yvirliti yvir søgu Føroya, sum stendur í bókini - og tí helt hann ikki arbeiðið hjá Mariu og Hallberu vera vert so mikið sum at nevna.

Umrødda yvirlit var ikki neyðugt at hava við í bókini, og tað hevur einki beinleiðis samband við ella týdning fyri sjálvt keldusavnið. Men eg bað høvundarnar gera tað sum eina tænastu til ókunnugar lesarar. Og Zakarias hevur lutvíst rætt. Tað er ein spurningur um tulking, men við góðum (ella óndum) vilja ber kanska til at siga, at onkur lítil feilur hevur sníkt seg inn í yvirlitið.

Hóast hesin lítli feilur ongan týdning hevur fyri sjálvt keldusavnið, er hetta sjálvsagt nakað, ein ummælari kann gera vart við. Men Zakarias fer longur enn so. Hansara niðurstøða er, at orsakað av feilinum í yvirlitinum - sum altso ikki er partur av sjálvum keldusavninum - er alt savnið virðisleyst! So fullkomiliga virðisleyst, at maðurin, sum er settur at ummæla savnið, ikki tekur savnið upp á tungu í sínum "ummæli"!

Ósakligt

Her hava altso tvær kvinnur í langa tíð pløtt skjalasøvn ígjøgnum fyri at fáa til vega nýggja vitan um søgu Føroya og Grønlands. Tær hava skipað tilfarið. Tær hava skrivað samandráttir. Og úrslitið hevur vakt ans í fleiri londum. Men Zakarias, sum skal ummæla tað fyri føroyskum lurtarum, sigur ikki eitt einasta orð um tað 278 síður stóra savnið, tí hann heldur seg hava funnið onkran feil í einum lítlum yvirliti á síðu 23...

Tað er í sjálvum sær ógvuliga langt úti. Men tað er ikki alt. Zakarias sigur nevniliga eisini, at tað eri eg, sum havi gjørt hetta ólukku yvirlit. Tað havi eg ikki, men tað sigur hann altso. Við øðrum orðum: Maðurin kolldømir alt tað stóra arbeiðið hjá Hallberu og Mariu, tí hann heldur seg hava funnið onkran lítlan feil, sum hann sigur Sjúrð Skaale hava gjørt! Erasmus Montanus hevði ikki klárað tað betri: Sjúrður er býttur - ergo eru Maria og Hallbera býttar...

Sambært Zakarias ber ikki til at hava álit á samandráttunum av keldunum í savninum orsakað av tí lítla feilinum í yvirlitinum. Her skal altso verða talan um manipulatión.

Men Zakarias nevnir ikki, at tað klárt og greitt stendur í bókini, at allar keldurnar í fullari longd verða lagdar út á internetið í januar. Hetta til tess at tryggja, at øll fáa fulla atgongd til alt, og eingin kann leggja nakran undir at manipulera við nøkrum. Tí endamálið var og er bara at leggja fram tilfar, sum áhugað fólk kunnu lesa, og søgu- og samfelagsfrøðingar kunnu greina - uttan fyrst at skula nýta mánaðir og ár í skjalasøvnum til at leita eftir tí.

Tað veit Zakarias. Og tí var tað óalmindiliga ósakligt av honum í sínum "ummæli" at rógva frammiundir, at Hallbera West og Maria Heinesen hava manipulerað við tí tilfarinum, sum er givið út.

Innsent tilfar

Av tí at vit fáa rættuliga nógv innsent tilfar sendandi – meira enn vit fáa í blaðið – hevur blaðleiðslan verið noydd at gjørt nakrar avmarkingar.

Enn sum áður skal fult navn skal vera undir øllum innsendum greinum – annars verða tær ikki prentaðar. Harnæst tilskila vit okkum rætt til at ikki at taka við tilfar, sum eisini er sent øðrum bløðum ella hevur verið prentað aðrastaðni.

Drúgvar greinar – greinar sum eru longri enn áleið 5.500 tekn, verða raðfestar lægri, og koma bert í blaðið, um pláss er fyri teimum. Tað er ein fyrimunur um vit fáa tilfarið umvegis teldupost ella á diskli.

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo
Fíggjarleiðari: Tóki Højgaard
toki@sosialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo
Teresa Jensen teresa@sosialurin.fo
Hjørdis Gregersen hjordis@sosialurin.fo

Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo
Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin.fo
Solby Eliasen solby@sosialurin.fo
Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin.fo
Páll Holm Johannesen pall@sosialurin.fo
Terji Nielsen terji@sosialurin.fo
Anna V. Ellingsgaard anna@sosialurin.fo
Eydna Skaale eydna@sosialurin.fo
Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo
Terji Nielsen terji@sosialurin.fo
Myndamenn:
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:
Postsmoga 231
Nólsoyar Pálsgøta 1, 700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo
Sosialurin í Suðuroy:
tel. 375364 fax 375464
tel. 220727
e-post: aki@sosialurin.fo
e-post: dagfinn@sosialurin.fo
Sosialurin í Eysturoy:
Postsmoga 143, Saltangará
tel. 447820 fax 449520
tel. 228909
e-post: vilmund@sosialurin.fo
Sosialurin í Vágum:
360 Sandavágur
tel. 333820, 220507 fax 333720
e-post: edvard@sosialurin.fo
e-post: vagar@sosialurin.fo

Uppseting/prent:
Uppseting: Føroyaprent
Prent: Prentmiðstøðin
Útgevari:
Sp/f Sosialurin
Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 341800, Fax 341801
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo
varp@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað mánadag-fríggjadag klokkan 14^{00}

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framíhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Støðd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.

Innsent tilfar
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.